

dor «bêta, stupide, balourd» registrat per Lhande.

Anirem més enllà del que sabem si asseguràvem que una alternança -D/-T- no pogué existir, ja en la llengua substràtica. Sigui en un mateix llenguatge, sigui en dos dialectes diversos, o en dos idiomes, l'ibèric i el proto-basc, diferents (si bé connexos, contra el que volen molts bascos, i algun lingüista que no ho és), en tot cas molt diferents però de tronc comú (a la manera del cat. i el francès, o l'alemany i l'anglès, de fesomia tan exòtica entre ells), com hem d'admetre-ho. Doncs, suposem que hi hagués, ja en les tenebres paleo-hispàniques, un *MUDURRU al costat de MUTURRU. Amb aquesta base, la dental no es pot perdre fonèticament, en el romànic hispànic ni en el pirenaic, però amb aquella sí; fins i tot s'ha observat que en certes condicions dialectals la -D- intervocàlica es pot perdre en basc, veg. Uhlenbeck, *Contrib. à une Phon. Comparée des Dialectes Basques*, p. 78d.

¿No podria resultar d'això el tipus *amourre/amurru*? No deixarien de donar peu a aquesta alternativa 20 formes com: gall.-port. *morrinba* «sarna que ataca al ganado» (cf. *morrina* ja en les *Farsas* de Lucas Fernández, Salam. 1514), cast. *morrina* «peste que ataca al ganado» [1734, *DAut.*], cast. antiq. *murria* «especie de tristeza y cargazón de cabeza que obliga al hombre a andar cabizbajo y melancólico» [Covarrubias, 1611], cast. *morrion* «especie de vahido que ataca a las aves de cetreria» [1566, Vallés], *amorrionada* 'ave atacada de morrion' [BGracián, *DHiAcEsp.*]; gironí *moírry* «morose» (Moureaux, *Patois de la Teste*), 30 *Graus morra* '(ovella) modorra' («mit Drehkrankheit» Rohlfs, *ZRPh.* XLVII, 396), cat. de Fraga *borro* 'cap de bestiar que pateix de modorra'. Fins i tot ens podríem preguntar si la -a- de la forma majoritària *amourr*, *amurru*, no podria resultar d'una metàtesi, en l'etapa *moorru,¹² intermèdia en l'evolució fonètica des de MUDURRU a *morro*. Cert que aquesta última explicació ja fóra ben rebuscada.

Mantinguem, doncs, reserva davant aquesta possibilitat, l'estudi crític de la qual haurem de servir per als investigadors futurs. Per ara, reconeguem sensatament que l'explicació a base de *camorra* (< CHIMORRIA) i basc antic *kamurru > (*h*)*amurru* apareix més fundada i força més convincent; més que més tenint en compte que *murri*, *múrria*, *morrinba*, i tot el seu grup, s'expliquen molt naturalment dins la família de MORRO, d'etimologia diferent i ben coneguda.

DERIV.: *Modorra*, supra [1666, *DAG.*]. *Modorrase*, *DAG.* o *amodorrase*, o més aviat *emmodorrire* [Lab. 1839]; *emmodorrit* [*DTo.* 1647], o *amodorrire*, 50 *-rrit* [*DTo.* 1647, Belv. etc.]; *desemmodorrire*. *Modorria* [c. 1360, supra]. *Modorrilla*.

¹ Sainéan, *La Langue de Rab.* II, 187; *Sources Indig.* I, 132. — ² Descartem del tot unes formes romaneses citades per Sainéan, i els mots it. *mùtria* 55 'morros, llambrots', gr. *μύτρη* i el tipus romànic MOTA 'tossal', amb els quals voldria vagament relacionar-ho Hubschmid. — ³ Mitxelena, *Homen. a JEURanga* (Pampl. 1971, 274) —ultrament sense mostrar-se segur que *modorro* vingui de *mutur*—, 60

admet que el NP *Mochorro*, documentat dos cops en textos medievals de Navarra, és una variant hipocorística de *Modorro*, partint de la forma antiga *Motorro*, amb palatal diminutiva, cosa ben convincent; d'altra banda, però, tot i que la variant *modorro* ja es troba en Detxepare (bc-fr., S. XVI), la dóna Mitxelena com a manllevada del romànic. De fet no hi ha dubte que, en més o en menys, hi ha hagut en la història d'aquest mot flux i reflux, del romànic al basc, i viceversa. Cosa que naturalment no ens ha d'induir a prejutar el problema de la deu remota. — ⁴ Reconeix que també hi ha casos on es troba en derivats d'arrel basca, però sense fer-ne constar més que *mamorro/mamurru* 'insecte', de *mamu* id. — ⁵ Induït per l'existència d'una variant de *modorra*, en dialectes portuguesos, *madorna* (trasm. *madorna* 'modorra' i brasil. *madornar* 'fer becaïnes'). Però que aquest és un indicatiu fallaç ho mostra l'existència de l'alternança *rr/rn* que, amb caràcter espontani en els mots substràtics, vaig demostrar i exemplificar en *Top. Hesp.* II, 141. — ⁶ Per a l'element *-durei* podem tenir en compte els noms cèltics en *-durei* i *Dur-*, així com un *Solimulus*, estudiats per Horst Schmidt (*ZCPH.* XXVI, s. v.), i també el grup cèltic estudiat per Stokes-Bezz., 148. La mescla cèltica no estranya si pensem en el celtibèric, i en els elements bascoïdes identificats en la gran inscripció hispano-cèltica de Botorrita. — ⁷ A Boí *amôra* 'l'ovella atacada de bojo' (també en diuen *bôges*), o sigui 'fr. *tournis*', *amôro* «el corder boig; el mardà és raro que ho sigue» (1972); a Aneito, un *bořék amôro*, un *obél amôra* 'que pateixen de vertigen', *amôras* o *amôra-se* 'patir de vertigen' (1957); a Sarroca de Bellera *ovelles amôres* «que tenen rodaments de cap» (Violant, 1938). — ⁸ Mitxelena veu problemes complexos en tot això (és clar). En *BSVAP* x, 383, suggeria que algun d'aquests mots bascos, i en particular *amorratu* i *amorrazio*, potser vingui d'ABHORRERE, cf. el ronç. *aburrimentu* 'odi'. En *Fon. Hi. Vca.*, 272ss., 255, n. 25, tracta del basc comú *mut(h)ur* 'morro, punta' (/bisc. *mustur*): aquí hi ha ben tractades qüestions importants, i només s'hi ha de fer la reserva dels versemblants encruaments amb els altres corrents etimològics, amb les conseqüents perturbacions de les evolucions normals. — ⁹ D'on l'angl. *curmudgeon* 'home avariçós' [1577], com demostrà Spitzer, *Journal of English and Germ. Philology* xli, 150. — ¹⁰ Per tant no sorprèn que el basc *amurr* 'rabiós' ja aparegui com a nom d'un *Lop Amurru* en un doc. de 1283 i en un altre del S. XIII, tots dos del centre de Navarra; i una *Toda Amurru* en un doc. del S. XII, zona de Tafalla (cf. *Ravia* com a sobrenom en tres docs. navarresos del S. XIII), Mitxelena, *Fo. Li. Va.* I, 49. — ¹¹ Sobre *arroum* ja informa bastant l'article *řumá*, *řúm*, del meu *Vocab. Aranès*, p. 101, cf. *amúr*, pp. 4-5. Però ara descarto l'etimologia řHOMBUS 'baldufa', que, seguint una nota breu i passatgera de Jud, jo admetia per a *arroum* (del qual *řum* no és més que una ultracorrec-